

FINESTRA D'OPORTUNITAT

Monedes de xocolata: Gibraltar, Espanya i Regne Unit. Hi tenim res a dir?

per Marçal Sala

No deixa de semblar-me curiós el destí tan similar de les dues columnes d'Hèrcules del món antic, Gibraltar i Ceuta, avui dia considerades territori legítim pels seus sobirans, i colònies injustificables per aquells que hi tenen la frontera al costat. Que es tracta d'una posició estratègica ja ho sabien els fenicis fa 3.000 anys; avui dia, una primavera no ho és del tot fins que no hem tingut algunes portades sobre la seva part septentrional, Gibraltar.

El motiu? La Roca segueix sent una petita península fortificada que controla el pas de l'oceà Atlàntic al mar Mediterrani, un territori britànic d'ultramar amb àmplia autonomia, però considerat colònia per l'ONU. Amb prop de 30.000 habitants, Gibraltar s'ha actualitzat i ha canviat les antigues torres i castells per una base aèria i naval britànica, i ha abandonat la pesca a favor del turisme. Les finances són l'altre gran actiu de la Roca, que aprofita una legislació que va comportar que l'OCDE definís el territori com a paradís fiscal l'any 2000.

Als catalans ens agrada mirar aquestes polèmiques des de la barrera, de vegades amb poca prudència, [com bé apuntava Amadeu Altafaj](#), perquè els equilibris internacionals tenen tendència a

mantenir-se, encara que de vegades això demani utilitzar la més imprevista de les peces. En tot cas, Catalunya no té una mala mà, en aquesta ocasió.

Si el Regne Unit manté Gibraltar avui dia no és perquè representants de la reina Anna i de Felip de Borbó ho signessin a Utrecht el 1713, sinó perquè el poder dels britànics per mantenir-lo és superior que el que tenen els espanyols per arrabassar-los-el via diplomàtica. També és cert, però, que també hi ha hagut intents militars espanyols de conquerir la península, si bé d'això ja en fa alguns anys.

Assumir una postura dura contra les aspiracions polítiques de Catalunya com a contrapartida per rebaixar la pressió sobre la sobirania de Gibraltar seria, per part britànica, assumir una moneda de canvi amb gust de xocolata. Espanya mai no deixarà d'aspirar a veure Gibraltar dins de les seves fronteres, i això a Londres ho saben bé. Els anglesos no són la mena de gent a qui foten aquests gols. Si arriba aquest pacte, la moneda de xocolata serà bidireccional, i l'hostilitat del Regne Unit amb Catalunya també serà paper mullat.

Per mantenir Gibraltar, els britànics simplement han de mantenir poder, i aquí els catalans sí que tenim alguna cosa a oferir. El Regne Unit sortirà (o això diuen) de la UE, però no sortirà d'Europa, del marc geogràfic, i sempre intentarà crear afinitats amb alguns països del continent, amb aliats que el reforcin. Per motius diversos, i alguns coincidents, catalans i britànics tenim societats amb una forta activitat més enllà del poder polític. El protagonisme que tenen les administracions de París o Madrid als seus respectius països és molt menor del que puguin exercir Londres o Barcelona.

La tradició hi té molt a dir, aquí. L'absència d'un poder polític central fort a Catalunya, de tradició pactista entre monarquia i elits, limitava la capacitat de l'estat per liderar l'economia. Foren els comerciants barcelonins qui finançaren la conquesta de Mallorca, i foren els parlamentaris anglesos que posaren els Orange al tron.

Per altra banda, a França no eres ningú si no vivies a Versalles, i aquest model es va traslladar a Espanya via Felip V, nét del Rei Sol. Fora de la llum de l'estat no hi creix res. Els poders intermediaris entre poble i monarquia, com la Generalitat durant la guerra dels segadors, o la Fronça francesa, van desaparèixer en poques dècades després de fracassar en les seves rebel·lions.

Les grans burocràcies europees, fetes a imatge i semblança dels estats que les van fundar, mai no han acabat d'acomodar els britànics, de manera prou semblant als problemes d'encaix prou coneguts entre Catalunya i Espanya. De fet, Catalunya és un dels països amb menys tant per cent de vot a les eleccions comunitàries per als dos grans partits europeus, i més vot per als partits eurocrítics (que no euroescèptics).

Una manera de visualitzar aquest protagonisme superior de la societat civil respecte de l'estat és amb la despesa en treballadors públics. Segons Eurostat, el 2015 el Regne Unit va destinar un 9,3% del PIB a pagar salaris, per un 11,1% d'Espanya. En aquell moment, segons dades de PIMEC, a Catalunya només hi havia un 10% de funcionaris sobre la població ocupada, pel 22% de la resta de l'Estat.

Aquesta afinitat entre catalans i britànics quant a la comprensió de què és la política fa molt més de 3 segles que ha tingut concrecions plasmables. En el camí amarg d'una Europa sense britànics, un

país petit però que no posarà impediments a un ingrés flexible de les parts del Regne Unit, ni els incomodarà mai amb Gibraltar, pot ser vist amb simpatia des de l'altra banda del Canal.

No seria el primer cop que despertem simpaties allà, només es tracta de vigilar de no acabar nosaltres amb les monedes de xocolata, amb les quals ja ens vam atipar a Gènova el 1705, o a Utrecht 8 anys més tard. En la gran partida de cartes de la geopolítica, ningú no sap a quin joc juguem. Per si de cas no fos que juguem a la Mona, ja podem anar amb compte de no tenir-la a les mans.

Imatge de portada: Un mico de Gibraltar. **Font:** Morguefile.com.

MARÇAL SALA

Ametlla del Vallès, 1989. Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració per la Universitat Pompeu Fabra. Màster en Gestió Pública per la Universitat Autònoma de Barcelona, on també hi estudia Periodisme. Interessat en la constitució del poder i les seves conseqüències, també en política comparada i en rendiment de comptes. Col·laborador en mitjans de comunicació locals.